

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht no. 6 - 1969

(Tijdvak 1-6-1969 t/m 30-6-1969)

I N H O U D

No. 963.632		Blz.
I.	<u>Communisme Internationaal</u>	
	Het IXe Partijcongres van de Chinese Communistische Partij	1
II.	<u>De activiteiten van de Communistische Partij Nederland</u>	
	De CPN en de communistische conferentie te Moskou	11
	De CPN en de studentenacties	14
	De CPN en de kwestie Curaçao	16
	De sociaal-economische agitatie van de CPN	17
	De "anti-stakingswet-actie"	18
	Echec "Vrije Lijst" bij NDSM	19
III.	<u>Activiteiten van communistische Frontorganisaties</u>	
	De communistische jeugd en de eenheid	21
	<u>Agenda</u>	23

HOOFDSTUK I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

HET IXe PARTIJCONGRES VAN DE CHINESE COMMUNISTISCHE PARTIJ

Mao Tse-tung en de partij

Anders dan Marx, die in revolutionaire spontaniteit geloofde, meende Lenin, dat het proletariaat de leiding van een revolutionaire elite niet kon ontberen. De communistische partij, als voorhoede van het proletariaat, was dus bij Lenin van doorslaggevende betekenis.

De intellectuelen, die in 1921 de Chinese communistische partij oprichtten, hadden slechts een oppervlakkig contact met het proletariaat. Zij hadden gezocht naar een middel om China uit de politieke chaos waarin het verkeerde te verlossen en waren onder de indruk gekomen van het succes van de Russische oktober-revolutie. "Velen van onze kameraden daarginds", spotten de toenmalige Komintern-functionaris , "sloten zich op in hun studeerkamer en bestuurden Marx en Lenin, zoals zij vroeger Confucius hadden bestuurd". De invloed van de CPC op het proletariaat was daardoor gering.

Met het oog hierop adviseerde Komintern-vertegenwoordiger Hendrik Sneevliet op het tweede CPC-congres in juli 1922, voor de verbreiding van het communisme gebruik te maken van de organisatie van de Kwomintang, de door reeds in 1912 opgerichte volkspartij. De Sowjet-Unie die, nadat revolutie-pogingen in het westen mislukt waren, behoefte voelde aan een sterke bondgenoot in het oosten, stimuleerde een samenwerking tussen CPC en Kwomintang, welke dan ook in 1923 formeel tot stand kwam.

Mao Tse-tung, als communist tot de Kwomintang toegetreden, identificeerde zich zo met de Kwomintang-politiek, dat zijn image als communist er onder leed. De oorzaak hiervan lag in het feit, dat 's partij - net als MAO - meer belangstelling voor de boeren, zulks in tegenstelling met de CPC.

In 1927 kwam het echter tot een volledige breuk tussen beide partijen en de nieuwe leider van de Kwomintang, TSJIANG Kai-sjek begon de communisten te vervolgen. MAO ontwikkelde zich tot een succesvol guerrilla-leider, wiens soldaten het communisme uitdroegen.

Doordat de CPC zich eerst had gepresenteerd via de Kwomintang en later via de guerrilla's kreeg zij als zodanig aanvankelijk weinig eigen gezicht en miste de emotionele betekenis, die de partij voor vele Westerse communisten had. Als gevolg van de gevoerde guerrilla heeft het Chinese communisme altijd een sterk militair karakter gedragen en was het nauw verbonden met bepaalde personen. Typerend is in dit verband MAO's rede ter gelegenheid van Stalins 60e verjaardag (1939), waarin hij zeide: "Zowel het revolutionaire als het contra-revolutionaire front hebben een leider nodig, een bevelhebber. Wie is de commandant van het revolutionaire front? Het is het socialisme, het is Stalin." Nog tijdens de internationale conferentie van Moskou van 1957 erkende MAO de leiding van de CPSU. De figuur van een leider, die de politieke lijn bepaalt, verdraagt zich slecht met de idee van een partij, die het democratisch centralisme tot organisatie-principe heeft. Dit was het partijbeeld, dat andere Chinese communisten voor ogen stond. De thans in ongenade gevallen president van de Chinese Volksrepubliek, LIOE Sjao-tsjji, die terwijl MAO de boeren tot opstand trachtte te brengen, het stedelijk proletariaat volgens orthodoxe methoden trachtte te organiseren, zeide in 1939: "elk partijlid, welke capaciteit, activiteit en invloed hij ook bezit, is slechts een element van de tegenstrijdige structuur, die de Leninistische partij vormt. Hij bevindt zich in - en niet boven - de partij.....in onze partij zijn geen personen met speciale voorrechten; leiding, die niet gegeven wordt in naam van de organisatie kan niet geduld worden. Kameraad MAO is de leider van de gehele partij, maar ook hij gehoorzaamt de partij". Meende LIOE het, of was het een verkapte waarschuwing aan het adres van MAO? Zeker, ook deze had over de gehoorzaamheid aan de partij gesproken; in het Rode Boekje vinden wij o.a. dit orthodoxe citaat uit 1938:

het individu is ondergeschikt aan de organisatie; de minderheid is ondergeschikt aan de meerderheid; het lagere niveau is ondergeschikt aan het hogere; alle leden zijn ondergeschikt aan het centraal comité; wie deze disciplinaire maatregelen schendt, verbreekt de eenheid van de partij.

De Sowjet-radio wees er onlangs op, dat MAC voor hij aan de macht kwam niet steeds volgens deze uitspraken gehandeld had; hij

was driemaal uit het CC gezet en had achtmaal een scherpe terechtwijzing gekregen. De Indiër , die zich als Komintern-vertegenwoordiger intensief met China beziggehouden had, noemde MAO in 1928 een onstabiel element, iemand, die alle revolutionaire acties (voorgescreven door de Komintern en aanvaard door de leiders van de CPC), weloverwogen saboteerde.

Wanneer MAO uitspreekt, dat alle leden ondergeschikt zijn aan het CC, dan rijst de vraag of hij, eenmaal partij-leider geworden, het CC niet te veel met zichzelf identificeerde. Typerend is het, dat er in de 14 jaar van 1921 tot 1935 niet minder dan 6 partijcongressen gehouden werden (waar MAO's rol niet groot was), terwijl er in de 34 jaar dat MAO partijvoorzitter was, slechts drie congressen plaatsvonden (1945, 1956 en 1969). De Sowjets concluderen dan ook: dit alles is geen toeval, MAO is bevreesd voor partijcongressen, omdat deze de collectieve wil tot uitdrukking brengen. Het 7e partijcongres, dat in 1945 in Jenan gehouden werd, nam in het nieuwe partijstatuut de volgende zinsnede op: "De CPC laat zich in al haar werk leiden door de leringen die de theorieën van het marxisme-leninisme verenigt met de praktijk van de Chinese revolutie, de Gedachten van MAO Tse-tung".

Nadat in 1949 de Chinese Volksrepubliek gesticht was, traden vele nieuwe leden tot de partij toe en werd de invloed van het "stedelijk proletariaat" groter. De partij stond voor de moeilijke taak, leiding te geven aan de economische opbouw van China, waarbij aanvankelijk - evenals in de twintiger jaren - het Sowjet voorbeeld werd gevolgd. De Sowjet hulp bleef echter bij de verwachting ten achter en na 1955 begon MAO de betekenis van de elite te verzwakken en nadruk te leggen op de rol van de massa. Collectivisatie won het van industrialisatie.

De destalinisatie in de S.U. beïnvloedde de besluiten van het 8e congres van de CPC, dat in 1956 gehouden werd. De deelnemers aan het congres, niet - zoals voorheen - aangewezen doch gekozen, schraptten uit het partijstatuut de passage waarin MAO's gedachten leidraad bij alle partij-activiteiten genoemd werden. Ook werd MAO's rol als partijvoorzitter beperkt; er werden vier vicevoorzitters gekozen en er werd weer een secretaris-generaal benoemd, die leiding zou geven aan het dagelijks werk van het centraal comité.

Onder het partijkader ontstond steeds meer verzet tegen MAO's

politiek en nam - naar MAO's mening - het revisionistisch gevaar toe. Zelfs sprak hij in 1963 openlijk uit, dat er in de partij machthebbers waren, die de kapitalistische weg volgden. MAO, die zich behandeld voelde als een overleden voorvader (iedereen betoont mij eer, maar men houdt geen rekening meer met mijn opvattingen) sprak er tegen de Franse minister Malraux in 1965 zijn teleurstelling over uit, dat de revolutionaire elite in China een heersende klasse was geworden. Door middel van de culturele revolutie trachtte MAO met deze klasse af te rekenen. Hij rechtvaardigde zich later met deze uitspraak: "Het voornaamste principe voor een communist is revolutie. Als een meerderheidsbeslissing dit principe schendt, mag de minderheid het besluit niet slaafs uitvoeren".

Het 9e Partijcongres

Het 9e partijcongres, dat van 1 tot 24 april 1969 in Peking gehouden werd, betekende een grote overwinning voor MAO Tse-tung persoonlijk. Gezien de lange voorbereiding en de wijze waarop het congres was samengesteld - de gedelegeerden werden niet gekozen, maar aangewezen - was dit resultaat te voorzien.

Het congres werd door MAO geopend met een "uiterst belangrijke redevoering", waarvan ons slechts één zin zou worden geopenbaard: "Wij hopen", sprak MAO, "dat dit congres er een van eenheid en overwinning zal zijn en dat het congres gevolgd zal worden door nog grotere overwinningen in het gehele land". Het was wellicht de vrees dat er van ware eenheid nog weinig te bemerken viel, die MAO deze woorden deed spreken.

Daarna koos het congres een congres-presidium, dat uiteraard MAO tot voorzitter en tot vice-voorzitter koos. TSJOE En-Lai werd tot secretaris-generaal van het congres benoemd.

Vervolgens keurden de aanwezigen de congres-agenda goed. Deze bevatte drie punten:

- 1e het politiek-rapport uitgebracht door , dat voornamelijk een retrospectief karakter droeg en gezien kon worden als een rechtvaardiging van MAO's politiek;
- 2e de herziening van het partijstatuut, waardoor MAO's gedachten tot enig geldende ideologie van de CPC werden verklaard;

3e de verkiezing van een nieuw CC en een nieuw politiek-bureau, waarin thans op één na alle leden van MAO's "proletarische hoofdkwartier", dat tot nu toe leiding gaf aan de culturele revolutie, zijn opgenomen.

Het politiek rapport

In zijn politiek rapport behandelde in vijf paragrafen de oorsprong en het verloop van de culturele revolutie. In de zesde paragraaf besprak hij de organisatie en consolidatie van de partij. Hij prees het ontstaan van de revolutionaire comité's, wier vorming een beslissende overwinning van MAO's gedachten betekende, al markeerden zij niet het einde van de culturele revolutie, die immers permanent moest zijn. De actie "strijd - kritiek - hervorming" moest worden voortgezet; revolutionaire ijver bleef van het allergrootste belang, maar bij zuiveringen moest een zekere matiging worden betracht. De strekking van deze paragraaf was, dat allen zich moeten onderwerpen aan de wijze leiding van MAO, wiens denken het marxisme-leninisme op een hoger niveau heeft gebracht.

In par. 7 behandelde de buitenlandse politiek. Wat hij zeide, wekte de indruk dat over de grote lijnen van deze politiek nog gestreden wordt tussen pragmatici en aanhangers van een revolutionaire politiek. Enerzijds werpt China zich namelijk op als leider van de internationale revolutionaire bewegingen, anderzijds wordt een vorm van vreedzame coëxistentie beleden.

zeide de confrontatie met de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten niet te schuwen en het een eer te achten door beiden te worden geïsoleerd. Hij liet hier op volgen, dat China rekening moet houden met een conventionele en zelfs met een nucleaire oorlog, die door de imperialisten of revisionisten ontketend zou kunnen worden. Hieraan voegde hij de reeds vele malen eerder afgelegde verklaring aan toe, dat China zelf geen oorlog zal beginnen en alleen doeltreffend zal terugslaan, als het aangevallen wordt.

riep het proletariaat en de onderdrukte volkeren op, de revolutionaire strijd tot het einde voort te zetten. Vietnam, Laos, Thailand, Burma, India, "Palestina", Indonesië en Malakka kregen in dit verband een eervolle vermelding. Steeds meer landen zouden inzien dat politieke macht uit de loop van het geweer groeit. De marxistisch-leninistische partijen en organisaties in het buiten-

land werd steun toegezegd. Men werd verzekerd, dat de CP-China vast zal houden aan het proletarisch internationalisme.

Over de vijanden van China zeide , dat zij dagelijks zwakker worden; hij wees op de revolutionaire stemming in Amerika en verweet de nieuwe tsaren van de Sowjet-Unie hun sociaal imperialisme en sociaal fascisme.

sprak over de noodzaak om de productie te vergroten, maar wees daartoe geen nieuwe wegen aan en onthield zich van de "grote sprong voorwaars"-retoriek. Hij zweeg over het 5-jaren plan, dat tijdens de culturele revolutie in het vergeetboek raakte. Zeide

slechts weinig over de economische politiek van China, hij zweeg geheel over een aantal andere moeilijke problemen, namelijk die welke betrekking hebben op de vernieuwing van het onderwijs en de vorm van het toekomstige regeringsapparaat. eindigde zijn rede met een oproep tot eenheid. Zijn betoog wekte sterk de indruk, dat het congres voornamelijk bijeen was, om een nieuwe centrale leiding goed te keuren en MAO's overwinning te proclameren.

Het partijstatuut

Was het oude partijstatuut van 1956 naar communistische maatstaven democratisch, het nieuwe statuut is in wezen autocratisch en daarbij vaag en beknopt.

Het oude statuut gaf geen bijzondere plaats aan MAO's denken, het nieuwe doet dat wel.

Het oude statuut sprak over opbouw van het socialisme, volgens het nieuwe statuut is het socialisme reeds opgebouwd, maar is het communisme nog ver verwijderd.

Het oude statuut sprak niet over klassentegenstellingen en klassenstrijd, zoals het nieuwe wel doet.

Het oude statuut sprak over vriendschap met alle landen, het nieuwe statuut brandmerkt de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten als vijanden.

In de preambule van het oude statuut werd aandacht geschonken aan de economische politiek, het nieuwe eist alleen snellere en betere economische resultaten.

Het oude statuut waarschuwde tegen -chauvinisme, het nieuwe statuut zwijgt over de rechten van de minderheden in China.

De preambule van het nieuwe statuut noemt de Communistische

partij van China de politieke partij van het proletariaat, wier voornaamste doel is de burgerlijke dictatuur te vervangen door de proletarische en het kapitalisme door het socialisme. Einddoel blijft de opbouw van het communisme. Gesteld wordt, dat MAO Tse-tung de band gelegd heeft tussen de universele waarheid van het marxisme-leninisme en de levende praktijk van de revolutie in onze tijd. Daardoor heeft MAO het marxisme-leninisme creatief verrijkt en op een hoger vlak gebracht en bruikbaar gemaakt voor de periode, waarin het imperialisme zijn ondergang tegemoet gaat en het socialisme zich instelt op de eindoverwinning. De partij zegt zich dan ook te baseren op wat genoemd wordt "het marxisme-leninisme-MAO Tse-tung's gedachten".

De preambule stelt voorts, dat kameraad trouw de rode banier van MAO's denken hoog houdt en diens revolutionaire en proletarische politieke lijn vastbesloten volgt en verdedigt. Daarom wordt deze naaste wapenbroeder van MAO als zijn opvolger aangewezen.

De preambule verklaart voorts, dat het socialisme bedreigd wordt door het Amerikaanse imperialisme evenzeer als door het moderne Sowjet-revisionisme. Voor China houdt dit in, dat het voorbereid moet zijn op een oorlog. Het land moet dus streven naar onafhankelijkheid en autarkie.

De preambule erkent het principe van het proletarisch internationalisme en stelt dat de CPC zich verbonden voelt met alle echte marxistisch-leninistische partijen en groepen in de gehele wereld, evenals met alle onderdrukte volkeren en naties.

De partijleden

Alle partijleden moeten zich verplichten hun leven te wijden aan de strijd voor het communisme, geen offers te schuwen, alle moeilijkheden uit de weg te ruimen en voor de overwinning te vechten.

Volgens het oude partijstatuut kon iedereen, die arbeide en anderen niet uitbuitte, lid van de partij zijn. Het nieuwe statuut bepaalt: iedere Chinese arbeider, arme of kleine boer, revolutionaire militair en ander revolutionair element kan lid van de CP worden.

Van het nieuwe partijlid wordt geëist, dat hij de gedachten van MAO tot de zijne zal maken en dat hij steeds de massa zal raadplegen. Hij moet (foute ideeën) durven critiseren en zonodig zelfkritiek uitoefenen.

Een partijlid heeft de plicht actief te zijn; aan niet-actieve partijleden kan geadviseerd worden de partij te verlaten. Uiteindelijk beslist in een dergelijk geval een hogere partijinstantie, dan die waartoe het lid behoort. Merkwaardig is, dat van een dergelijke beslissing ook de massa van niet-partijleden op de hoogte gebracht moet worden.

Het nieuwe statuut zwijgt over de rechten van de partijleden, behalve over het recht, een direct beroep te kunnen doen op hogere instanties of op voorzitter MAO zelf, indien zij bezwaar hebben tegen een besluit van de partij-organisatie waarvan zij deel uit maken. Daar een dergelijk beroep alleen gedaan zal worden, als klager meent, dat de genomen besluiten in strijd met MAO's gedachten zijn, betekent dit in feite dat MAO over informanten kan beschikken, die hem op de hoogte brengen van besluiten op lager niveau, die strijdig zijn met zijn opvattingen en die hem mogelijk niet langs de hiërarchieke weg bereiken.

Het nieuwe statuut is vaag over de bijeenkomsten van de hoogste partij-organen. Het allerhoogste orgaan, het congres, zal in normale omstandigheden eens per 5 jaren bijeenkomen; CC-zittingen, die vroeger 2x per jaar moesten worden gehouden, worden in het nieuwe statuut niet geregeld. Alle macht is geconcentreerd in het politieke bureau. Het nieuwe partijstatuut staat er borg voor, dat de partij ook in de toekomst geleid zal worden door aanhangers van de gedachten van MAO.

Verkiezing van het nieuwe centraal-comité

Het door het partijcongres "gekozen" CC bestaat uit 279 leden en plaatsvervangende leden, in totaal bijna 100 meer dan het oude CC had. Militairen bezetten in het nieuwe CC ongeveer 46% van de zetels, hetgeen 10% meer is dan in het oude. Zij vormen dan ook de sterkste groep. De nieuwe revolutionaire kaderleden maken + 28% van het CC uit. Zij worden gecompenseerd door + 26% oude kaderleden en regeringsfunctionarissen.

Het CC "koos" het politiek-bureau, dat thans uit 21 leden en 4 plaatsvervangende leden bestaat.

In het "permanente comité" van het politiek-bureau hebben zitting MAO Tse-tung, , TSJOE En-lai, en , vijf mannen wier gemiddelde leeftijd ruim 68 jaar bedraagt. Deze samenstelling van het permanente comité garandeert, dat - althans in de nabije toekomst - MAO's invloed op de dagelijkse gang van zaken groot zal zijn.

Van de 16 andere leden van het politiek-bureau is de rangorde niet officieel aangegeven, maar Chinese zegslieden verklaarden dat onder hen mevrouw MAO de eerste plaats inneemt. De tweede en derde plaats worden respectievelijk bezet door twee vooraanstaande leiders van de culturele revolutie: en , van wie gezegd wordt, dat hij MAO's schoonzoon is.

Vier oude, niet meer actieve figuren, die allen reeds een belangrijke rol speelden in de twintiger jaren, hebben zitting in het politiek bureau, maar hun benoeming is waarschijnlijk zuiver honorair. De overige leden hebben hun plaats te danken aan de rol, die zij tijdens de culturele revolutie speelden. Hetzelfde geldt voor de vier plaatsvervangende leden.

Tien leden van het oude politiek-bureau verloren hun zetel. Onder hen bevinden zich 5 vice-premiers van de Chinese regering, t.w. de Minister van Buitenlandse Zaken, twee bekende economen en de hoogste man op agrarisch gebied. Dit doet het vermoeden rijzen, dat ook de regering binnenkort geheel gereorganiseerd zal worden.

Daar het nieuwe partijstatuut geen partijsecretariaat meer kent - MAO gaf al eerder blijk voor dit instituut niet veel te voelen - nam de betekenis van het politiek-bureau toe.

Na het congres

Echte eenheid, waartoe MAO opriep, bestaat nog niet en zal na alles wat er de laatste jaren plaatsgevonden heeft, ook niet spoedig verkregen worden. Dit betekent dat het leger zijn belangrijke taak op bestuurlijk terrein nog zal behouden. Het leger is weinig bereid een extreme politiek te steunen en wil , die MAO's charisma mist, hem kunnen opvolgen, dan zal hij een gematigde politiek moeten voeren en zich verzekeren van de steun van de chef van de Generale Staf, wiens prestige in legerkringen groot is, en van TSJOE En-lai, de nog steeds onmisbare regeringsleider.

Sympathie voor de extremisten is in het permanente comité van

het politiek bureau vermoedelijk alleen te vinden bij MAO en zijn theoreticus Als de extremisten te veel gaan opdringen, kan dit tegenover MAO in een moeilijk parket brengen.

De positie van TSJOE En-lai lijkt iets verzwakt; een aantal van zijn vice-promiers verloren hun zetel in het politiek bureau. Wel bleven zij lid van de belangrijke Militaire Commissie, waar zij echter de leiding van moeten aanvaarden.

Veel intellectuele jongeren, die tijdens de culturele revolutie actief waren, zijn naar het platteland gezonden, hetgeen aanleiding kan geven tot allerlei spanningen. De jongeren kunnen zich beroepen op MAO's oproep, de revolutie voort te zetten. Deze oproep maakt echter vele kaderleden op lager niveau huiverig om verantwoordelijkheid op zich te nemen, hetgeen in de hand wordt gewerkt door de vaagheid van de aanwijzingen die zij van hogerhand krijgen.

Op economisch gebied zijn nog geen nieuwe plannen gepubliceerd, maar zij zullen waarschijnlijk een pragmatisch karakter dragen. Langzamerhand worden de contacten tussen China en het buitenland weer hersteld. De verhouding tot de Sowjet-Unie blijft zeer slecht; mogelijk beschouwt China de Sowjet-Unie thans zelfs als vijand no. 1.

H O O F D S T U K I I

.... pogingen om de positie van de partij te versterken door haar internationale banden te verzwakken of zelfs te verbreken leiden tot verlies van de ideologische onafhankelijkheid ten opzichte van de bourgeoisie

(Brezhnev op de conferentie van Moskou).

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

De CPN en de communistische conferentie te Moskou

De CPN is niet vertegenwoordigd geweest op de wereldconferentie van communistische partijen, die van 5 tot 17 juni j.l. te Moskou is gehouden.

In het officiële partijcommuniqué d.d. 3 juni werd verklaard, dat de CPN bereid is tot het onderhouden van contacten met zusterpartijen "op grond van een daadwerkelijke erkenning van de autonomie". De conferentie in Moskou bood in haar ogen echter niet de daartoe vereiste garanties.

Naast dit hoofdbezwaar brachten partijbestuurders op kadervergaderingen ook nog andere grieven naar voren. Betoogd werd, dat de conferentie tot doel had de communistische partijen te binden aan "het diplomatieke spel van de Sowjet-Unie", een opzet waaraan de CPN beslist niet wenste mee te werken. In dit verband werden o.m. bedenkingen geuit tegen plannen voor een Europese veiligheidsconferentie, zoals die onlangs van Finse zijde zijn voorgesteld.

Verder werd er op gewezen dat de conferentie te Moskou de aandacht moest afleiden van het "falen van de CPSU, zowel in ideologisch als in economisch opzicht", door de controverses met China op de voorgrond te plaatsen. Ook werd het voorgesteld alsof de CPN geen behoorlijke uitnodiging had ontvangen en niet in het bezit was gesteld van het hoofddocument, waarin de agenda en de discussiegrondbelangen waren opgenomen.

Tegen deze laatste bewering kwam de geroyeerde partijbestuurder drs. Friedl Baruch - redacteur van het oppositieblad "Communistische Notities" - in het geweer. Hij beschuldigde het CPN-bestuur er van een valse voorstelling van zaken te hebben gegeven. Uitnodiging en documenten zouden door een functionaris van de Russische Ambassade op het partijsecretariaat te Amsterdam overhandigd zijn.

Geconfronteerd met deze kennelijk juiste informatie, werd er van de zijde van de partijleiding verklaard dat de CPN geen "zaken" deed met ambassadepersoneel. Men was van mening dat de Russen een officiële vertegenwoordiger van de CPSU hadden moeten sturen.

Aan het verloop van de "zogenoemde internationale bijeenkomst" - met welke bewoordingen "De Waarheid" haar distantie tot uitdrukking bracht - is in het CPN-dagblad toch wel enige aandacht besteed, zij het dat de berichten in hoofdzaak op het kritische element werden geselecteerd. Zo werd bijvoorbeeld met nadruk gewezen op de "uiterst verwarde toestand" die ontstond nadat tevoren gemaakte afspraken om "bepaalde kwesties" (i.c. Tsjechoslowakije; China) onbesproken te laten, teniet werden gedaan. Meerdere malen gewaagde "De Waarheid" van een "onvolledige en onvoldoende berichtgeving" van de kant van de Russen, waardoor het "de reactionaire pers" mogelijk gemaakt werd "allerlei oncontroleerbare verhalen in de wereld te brengen". Uitvoerig werd vermeld, dat de belangrijkste slotverklaring door sommige partijen niet en door andere slechts gedeeltelijk werd onderschreven.

Op 19 juni publiceerde "De Waarheid" een eerste commentaar, waarin betoogd werd dat de hele gang van zaken tijdens en na de conferentie "de onjuistheid en schadelijkheid" aantoonde van "het beleggen van zulk soort bijeenkomsten die ten doel hebben om bindende en universeel-geldende besluiten uit te werken". Opnieuw is gebleken - aldus het CPN-dagblad - dat dit onvermijdelijk leidt tot conflicten en botsingen met besluiten die op congressen en partijbestuurszittingen van de afzonderlijke partijen zijn genomen.

"Bovendien heeft de praktijk bewezen dat dit soort bijeenkomsten niet in staat is om de grote vraagstukken, waarvoor de internationale communistische beweging zich in de strijd tegen het imperialisme geplaatst ziet, met vrucht te behandelen en ook de noodzakelijke strijd tegen revisionistische en dogmatische afwijkingen van het marxisme-leninisme niet dient."

Niettemin achtte de CPN-leiding de conferentie toch belangwekkend genoeg om er nog nader op terug te komen. In een mededeling in "De Waarheid" van 24 juni stelde het dagelijks bestuur vast, dat de uitspraak van Brezhnev over communistische partijen die niet op de conferentie vertegenwoordigd waren (geciteerd aan het begin van deze beschouwing), een "ernstige misvatting" was en "in het

geheel niet in overeenstemming met de werkelijkheid". Volgens het dagelijks bestuur was het "reeds volkomen duidelijk" geworden, dat de conferentie "nadelige gevolgen" heeft gehad t.a.v. de betrekkingen tussen de communistische partijen. Het niet-deelnemen zou daarom "op geen enkele wijze" begrepen kunnen worden als een breuk in de internationale communistische solidariteit. Het dagelijks bestuur keerde zich in één adem tegen een passage in het CPSU-kaderblad "Kommunist" van 26 maart jl., waarin beweerd werd, dat "Peking zich inspant om de verbindingen met de partijleiding van de CPN uit te breiden".

"Dit is een bewering die het valselijk voorstelt alsof de CPN - en dat notabene buiten haar leden om - verbindingen onderhoudt met de CP-China en die onze partij aldus in een verkeerd licht wil plaatsen. Het dagelijks bestuur wijst een dergelijke methode, die slechts wantrouwen kan zaaien binnen de internationale communistische beweging, resoluut van de hand."

De mededeling besloot met de traditioneel geworden verklaring, dat de CPN met alle communistische partijen contact wil onderhouden "op grondslag van daadwerkelijke erkenning van de autonomie en het beginsel van niet-inmenging in zaken die de andere partij betreffen". Daaraan werd echter thans toegevoegd, dat de CPN het betreurt "dat dit tot op heden noch met de CP-China, noch met de CPSU mogelijk is".

Hoewel hiermede de voorzichtige toenadering tot de CPSU, die de leiding van de Nederlandse CP in de eerste helft van dit jaar scheen te ambiëren, voorlopig weer afgesloten lijkt te zijn, mag toch wel worden verwacht dat de CPN zich in de komende tijd op kritische wijze zal blijven mengen in de internationale communistische discussie.

Illustratief echter voor het feit dat zij daarbij haar autonomie op scrupuleuze wijze blijft benadrukken, is het besluit van het dagelijks bestuur om de partijleden zowel de conferentie-rede van Brezhnev als de recente statuten van de Chinese CP ter beschikking te stellen.

De CPN en de studentenacties

Zoals in het maandoverzicht van mei uitvoerig werd beschreven toonde de CPN zich onvoorwaardelijk en daadwerkelijk solidair met de radicale studenten en jongeren die, om kracht bij te zetten aan hun eisen tot democratisering van de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, in die maand gedurende enkele dagen het "Maagdenhuis" bezet hielden. Ook in juni werd deze communistische solidariteit duidelijk tot uitdrukking gebracht door de actieve rol, die de CPN speelde in de protestbeweging tegen de gerechtelijke vervolging van de bezetters.

Een hoogtepunt in deze protestbeweging was de bijeenkomst in "Marcanti" op 11 juni georganiseerd door een "breed comité", onder auspiciën van de CPN. Tot deze bijeenkomst, aan de vooravond van het proces tegen de bezetters, was opgeroepen in een pamflet dat in een oplage van 100.000 stuks van de pers van de communistische drukkerij Dijkman kwam. Deze inmenging van de rechterlijke macht in een universitair conflict is ontoelaatbaar - aldus het pamflet - zoals ook justitieel ingrijpen bij arbeidsconflicten en stakingen dat is.

Aan de bijeenkomst in Marcanti ging, op initiatief van _____, voorzitter van de communistische bouwvakbond ABWB, een demonstratieve optocht vooraf vanaf de Oudemanhuispoort. Toen deze optocht van ongeveer 200 studenten, met spandoeken waarop "Politieke Justitie" was geschilderd, bij Marcanti arriveerde, bleek dat een groot deel van de plaatsruimte in de zaal reeds door betogers uit CPN-kringen was ingenomen. Gezeten onder een bord met de leuze "Handen af van het stakingsrecht", gaven _____ en de student _____ leiding aan de bijeenkomst. Als sprekers traden op: de student Ton Regtien, die een overzicht gaf van de behaalde resultaten van de democratiseringsbeweging; _____ (lid van de bouwvakbond ANB van het NVV); B.v.d.Lek (Tweede Kamerlid voor de PSP); _____ (lid PvdA) en de CPN-partijbestuurder Marcus Bakker. Vooral de laatste spreker oogstte met zijn, veelal niet van demagogie ontblote uitspraken, meermalen een daverend applaus. Aan het slot van de bijeenkomst werden ^{de} ruim 1000 aanwezigen - in het kader van de "gezamenlijke strijd van studenten en arbeiders" - opgewekt op 13 juni deel te nemen aan de demonstratie in Krommenie tegen

de sluiting van de blikfabriek "Verblifa" (zie elders in dit hoofdstuk).

Hierna deed zich nog een incident voor dat tekenend was voor de sfeer: een student, die bezwaar maakte tegen samenwerking met "een CPN die in eigen partij geen democratie toestaat" werd door communistische ordewachten de zaal uitgesleurd!

Medio juni liet de CPN een nummer van haar kaderblad "Politiek en Cultuur" verschijnen dat onder de titel "Van Alma Mater tot strijdtoneel" geheel gewijd was aan de studentenacties. Marcus Bakker ging in dit nummer o.m. in op de houding van de CPN t.a.v. de "studentenstrijd". Hij verklaarde, dat de CPN er zich wel voor goed heeft te trachten aan de studenten hun manier van strijden voor te schrijven. Bepaald niet in overeenstemming met de realiteit be- toogde hij, dat de CPN ook bij actie op een of ander bedrijf geen aanwijzingen geeft over de manier waarop die zich precies zou dienen af te spelen:

"Dat zijn nu juist de zaken die bepaald moeten worden door hen die de actie voeren. Want tenslotte moet ook de democratische verantwoording voor de vorm van de actie uiteindelijk geschieden door de studenten tegenover de studenten. De CPN kon opwekken tot actie, wat ze gedaan heeft, ze kon de actie steunen en beschermen, wat ze ook gedaan heeft. Ze kon de actie niet ontketen en niet haar vormen bepalen, evenmin als ze haar kon hebben afgebroken als ze dat zou hebben gewild. Dit alles was de zaak van de studenten zelf."

Voorts stelde Bakker, dat de steun aan de studentenacties ook nodig is in het directe belang van de arbeiders zelf:

"Het is zonneklaar, dat de arbeiders die voor hun belangen strijden, van een aldus geschapen verwarring bij de bourgeoisie gebruik kunnen en moeten maken. Verzwakte tegenstanders zijn nu eenmaal gemakkelijker te overwinnen of tot concessies te dwingen. Zowel de solidariteit als het directe eigenbelang vragen daarom dat de arbeidersklasse zich achter de groeiende studentenbeweging schaart."

De CPN-uitgeverij "Pegasus" vroeg in dit nummer van "Politiek en Cultuur" aandacht voor het door haar uitgebrachte gramfoonplaatje met "Maagdenhuisliederen", waarvan de opbrengst (Fl. 4,95 per stuk) ten goede zou komen aan het steunfonds voor juridische bijstand aan de bezetters van het Maagdenhuis.

Op 26 juni interpelleerde de communistische parlementariër Joop Wolff in de Tweede Kamer minister Polak over het optreden van

het openbaar ministerie in het "Maagdenhuis"-proces. Wolff, die van "politieke strafvervolging" sprak, diende twee moties in. De eerste motie eiste stopzetting van verdere vervolging en het ongedaan maken van de straffen; de tweede sprak verontrusting uit over de consequenties, die het vervolgingsbeleid en de daaruit voortvloeiende rechtsgang zouden kunnen hebben voor de rechtspositie van de Nederlandse staatsburger in het algemeen. Beide moties kregen slechts de steun van de CPN en PSP en werden dus door de Tweede Kamer verworpen. "De Waarheid" verzuimde echter niet met nadruk te wijzen op de bijval die Wolff verwierf van de publieke tribune.

De CPN en de kwestie-Curaçao

Onmiddellijk nadat het nieuws van het inzetten van Nederlandse militairen bij het herstellen van de orde op Curaçao bekend was geworden, kwam "De Waarheid" (31 mei) met het commentaar dat dit "koloniale stijl" was "ten voeten uit". Het CPN-blad keurde het regeringsbesluit scherp af en achtte "bij alle onoverzichtelijkheid in de toestand en bij alle gebrek aan betrouwbare berichten" in ieder geval deze conclusie gerechtvaardigd: "de troepen moeten weg!"

Welk belang de CPN-leiding aan deze kwestie hechtte, blijkt uit het feit dat een dag later het gehele partijbestuur voor een spoedvergadering naar Amsterdam werd ontboden (wat niet vaak voorkomt); om het CPN-standpunt vast te leggen en de mogelijkheid tot acties te bespreken. De vergadering resulteerde in een communiqué, waarin de partij haar "warme solidariteit" uitsprak met "de strijd van de Antilliaanse werkers voor hoger loon, tegen rassensdiscriminatie en kolonialisme". Zij eiste onmiddellijk terugtrekking van de Nederlandse troepen en opheffing van het "koloniale Statuut".

Hoewel het aanvankelijk in de bedoeling had gelegen van de CPN-leiding om te komen tot acties en demonstraties, is uiteindelijk volstaan met de verspreiding van pamfletten. Ongetwijfeld is het feit, dat de kwestie-Curaçao toch reeds in brede kringen belangstelling genoot, hierop van invloed geweest. De uitgebreide bemoeienis van de CPN met de studentenactiviteiten in de hoofdstad rond het "Maagdenhuis"-proces zal echter eveneens de aandacht hebben afgeleid.

De sociaal-economische agitatie van de CPN

"Arbeiders en studenten: één front"

Andermaal klonk in Krommenie de kreet "bedrijfsbezetting", toen op 13 juni j.l. enkele honderden Amsterdamse studenten en middelbare scholieren en circa zestig beeldende kunstenaars de "Verblifa"-arbeiders hun sympathie kwamen betuigen. De oud-ASVA-voorzitter en de secretaris van de Verblifa-ondernemingsraad, de heer , slaagden - als laatste en niet-officiële sprekers - er in de demonstratie toch nog een rustige afloop te geven. Daartoe droeg verder ook bij de vroegtijdige sluiting van de blikfabriek en de op het fabrieksterrein aanwezige politiebescherming.

Gehoord de uitlatingen van partij kaderleden op diverse bijeenkomsten, is het nog steeds niet uitgesloten dat de CPN alsnog zal trachten een staking of zelfs bedrijfsbezetting te forceren. In elk geval zet zij haar actie tegen de bedrijfssluiting voort, zoals ook blijkt uit de door de CPN uitgegeven brochure "Verblifa open", waarin staat: "Juist nu gaat het om voortzetting en versterking van de strijd - ook van de solidariteit, die daarbij nodig is. Er is onmiskenbaar een nieuwe ronde begonnen."

De laatste zin zou tevens van toepassing verklaard kunnen worden op de situatie in de Amsterdamse bouwvakwereld. Werd in MO-5/1969 gememoreerd, dat in de metaalindustrie een doorvoering van de nieuwe CPN-lijn in het vakbondswerk mogelijk lijkt, in "de bouw" tekende zich een steeds duidelijker samenwerking tussen de (communistische) Algemene Bond van Werkers in het Bouwbedrijf (ABWB) en de Algemene Nederlandse Bouwbedrijfsbond (ANB-NVV) af. Van enig "officieel" samengaan kon - uiteraard - geen sprake zijn, gezien de instelling van het hoofdbestuur van de ANB t.o.v. de CPN, maar zeker opmerkenswaard is het overleg tussen kaderleden van beide bonden vóór en tijdens acties op de Amsterdamse bouwwerken in de afgelopen maanden.

Het lijkt dan ook waarschijnlijk dat op plaatselijk niveau een grote mate van overeenstemming is bereikt. De agitatie van ABWB-kaderleden tegen "klassejustitie" (Maagdenhuisproces) en "anti-stakingswet" zou daardoor een uitwerking kunnen krijgen, die boven de communistische invloed uitstijgt.

De "anti-stakingswet-actie"

Het indienen van het wetsontwerp "Wettelijke bepalingen met betrekking tot de werkstaking" leverde voedsel voor een nieuwe CPN-actie. Bedrijfswerkers en partijkaders ontvingen - blijkens uitlatingen van partijkaderleden op diverse CPN-bijeenkomsten - instructie om overal in het land contacten te leggen met "andere linksen".

Het communistische dagblad "De Waarheid" meldde op 26-6-1969, dat op initiatief van "bestuurders en kaders van vakbonden, studenten en een rechtskundige" een bijeenkomst was gehouden ter bespreking van het wetsontwerp. Besloten werd een voorlopige commissie te vormen, die tot doel kreeg voorlichting te geven over de "ware inhoud" van het wetsontwerp en op te roepen "alle geëigende middelen" aan te wenden, die kunnen leiden tot intrekking van het wetsontwerp.

Eerder - op 17-2-1966 - schreef "De Waarheid" reeds over het door de toenmalige minister van Justitie ingediende voorontwerp van wet:

"Maar het enige wat geregeld moet worden is, dat het tot nu toe "erkende" stakingsrecht onbeperkt in de wet verankerd wordt. Dat recht behoort vastgelegd te worden in de Grondwet, zoals dit o.a. in Frankrijk en Italië het geval is."

Het blad kwam vervolgens in mei met een artikelenserie "Stakingsrecht op het spel" (6, 17, 24 en 31 mei j.l.) en besteedde op 18 en 19 juni de nodige aandacht aan het verwerpen van een soortgelijke wet in Engeland.

In genoemde artikelenserie stelde _____, CPN-partijbestuurslid, na gewezen te hebben op het verzet tegen een dergelijke wet in Engeland, dat de vakbonden daar een meerderheid van de arbeiders omvatten, maar dat in Nederland een verscheidenheid van organisaties bestaat en bovendien de meerderheid van de werknemers niet georganiseerd is. Verder concludeerde hij, dat de regelingen niet alleen de stakingsmogelijkheden beperken, maar deze voorbehouden aan de erkende vakbonden, die een minderheid omvatten, waardoor een minderheid dus haar wil kan opleggen aan de meerderheid, wat hem "ondemocratisch" voorkwam.

Het toetsen van de rechtmatigheid van de staking door de rechter, "die over het algemeen doordrenkt is met een kapitalisti-

sche klassegeest", heeft - aldus de CPN-scribent - alles te maken "met reactionaire pogingen om het in de praktijk bestaande en erkende stakingsrecht aan wettelijke banden te leggen". Hij kwam tenslotte tot de conclusie, dat gemeenschappelijke acties door "alle democraten" tegen dit "stuk anti-democratische wetgeving" dringend geboden zijn.

Ongetwijfeld zal het na de bouwvak-vakantie duidelijker worden welke "gemeenschappelijke acties" tegen het wetsontwerp beraamd zijn. Het lijkt niet onmogelijk dat deze acties gecombineerd zullen worden met acties voor een duurtetoeslag, mede gezien de voortdurende aandacht die "De Waarheid" aan laatstbedoelde acties besteedt.

Echec "Vrije Lijst" bij NDSM

Ondanks een uitgebreide verkiezingsactie verloor de "Vrije lijst" bij de ondernemingsraad-verkiezingen bij de NDSM op 5 juni j.l. twee zetels. Het percentage stemmen, dat behaald werd, daalde van 58 naar 50.

Dat de klap hard aankwam erkende [redacted], "Centrum"-bestuurslid in het artikel "Enkele aantekeningen bij een OR-verkiezing" ("De Waarheid", 14-6-1969). In dit artikel wees hij op de winst van de "Metaalbewerkersbond voor Groot- en Kleinbedrijf" (MBGK), een categorale bond, door de CPN vaak aangeduid als "het pieperbondje" of ook wel het "scheurmakersbondje". De winst van de MBGK zou te danken zijn aan geroddel en verdachtmakingen tegen de communisten en "misbruik van de gerechtvaardigde kritiek van de arbeiders op de gedweë houding van vakbondsbestuurders". Ook diverse NVV-bestuurders werd anti-communisme verweten en daarbij "is het middel van de verdachtmaking niet geschuwd". Toch waren het niet deze oorzaken alleen, aldus [redacted]. Naar zijn mening was het verlies ook te wijten aan het niet-doorzetten van de demonstratie voor een - desondanks bereikte - hogere winstuitkering. Verder had de bedrijfsgroep onvoldoende aandacht gehad voor de gewijzigde personeelsstructuur en verzuimd zich bezig te houden met de specifieke vraagstukken en belangen van de beambten en technici.

Opvallend is dat [redacted] niet schreef over de rol die de buitenlandse gastarbeiders (Italianen, Spanjaarden en Turken) in deze verkiezing speelden. In "De Waarheid" van 6 juni werd het

duidelijker gesteld: het kwam vooral door de toename van het aantal buitenlandse gastarbeiders (de Vrije Lijst-fractie is er "onvoldoende in geslaagd de rol en de betekenis van de Vrije Lijst duidelijk te maken") en het "teruglopen van de personeelsbezetting". Het communistische dagblad noemt dit een belangrijke aangelegenheid voor de communistische arbeiders bij de NDSM en voor het Amsterdamse CPN-bestuur.

HOOFDSTUK III

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

De communistische jeugd en de eenheid

Het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) propageert in een begin juni 1969 verschenen speciaal zomernummer *) van het orgaan "Jeugd" de samenwerking van studenten en werkende jongeren, de solidariteit van arbeiders met protesterende studenten en eenheid van links tegen het kabinet-De Jong. (Zie in dit verband ook hoofdstuk II.)

Voor de wijze waarop de Nederlandse jeugd een bijdrage zou kunnen leveren aan een zo brede eenheid van links, wordt met name verwezen naar de "Oproep aan de Nederlandse jeugd", die begin april is uitgegaan van het 12e ANJV-congres, en naar het "Program van de jeugd", over de uitwerking waarvan datzelfde congres zich heeft beraden. (Zie MO 4/1969, blz. 17-19.)

De "Oproep aan de Nederlandse jeugd" begooit indertijd met een beroep op eenheid, en wel als volgt:

"Vele jaren hebben handlangers van de gevestigde kapitalistische orde alles in het werk gesteld om ons, jongeren van Nederland, verdeeld te houden, te trappen in de honderden verschillende hokjes, die zij voor zichzelf hebben geschapen.

Hun doel was vóór alles te voorkomen dat de jongeren zich zouden verenigen in één machtige beweging. Want zo'n beweging zal hun orde wegvagen en vervangen door één waar vrijheid heerst en vrede, waar de jongeren zich vrij kunnen ontwikkelen en zeggenschap hebben in alle sectoren van de samenleving.(....)"

In de inleiding van het "Program van de jeugd" werd vooral geappelleerd aan de drang van de jeugd naar vernieuwing en getracht een antwoord te geven op de vragen: "Vernieuwing van wat? Verandering van wat, waarom en waarin?"

Eenheid, vernieuwing, samenwerking....

In een nabeschouwing over het 12e ANJV-congres, gepubliceerd in het meinummer van het CPN-maandblad "Politiek en Cultuur", wordt door ANJV-voorzitter ten aanzien van de samenwerking tussen

*) Een dergelijk zomernummer is langdurig te gebruiken voor colportage.

progressieve groepen van scholieren, studenten en jonge intellectuelen met werkende jongeren gesteld:

"Het ANJV, dat voornamelijk een organisatie van werkende jeugd is, is van zijn kant bereid om daaraan alle medewerking te verlenen en wil zelf het initiatief nemen om zich tot deze groepen te richten ten einde tot gemeenschappelijke actie te komen.

Het ANJV is voor eenheid van werkende en studerende jongeren, voor eenheid met allen die een einde willen maken aan het bewind van de regering-De Jong, die willen protesteren tegen onderdrukking en willen vechten voor democratie, die een verandering van de maatschappij tot stand willen brengen. Het ANJV wil deze gehele brede stroom van demonstraties en acties samen doen vloeien en haar doen worden tot een positieve en actieve beweging."

De begrippen "eenheid en samenwerking" hebben echter voor het ANJV - evenals voor de CPN - een speciale betekenis. Met "eenheid" wordt steeds bedoeld: eenheid onder communistische leiding; met "samenwerking" wordt uiteindelijk altijd beoogd: samenwerking onder communistische leiding.

ANJV-voorzitter zei er in zijn op het 12e ANJV-congres uitgesproken rede het volgende over:

"Het (ANJV) zal de stimulator moeten zijn van deze eenheid en voortdurend nieuwe initiatieven moeten nemen die tot gezamenlijk optreden van de jongeren kunnen leiden."

In feite betekent dit: het ANJV moet de "voorhoede" van de jongeren vormen (zoals de partij zich de voorhoede van het proletariaat acht).

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
juli 1969	9e Congres IV DJ.	Helsinki	Int.Ver.Dem. Juristen.
19 juli - 2 aug. 1969	Zomerkamp ANJV.	Texel	Alg.Ned.Jeugdverbond.
* 19 juli - 9 aug. 1969	Werkkamp in Joegoslavië.		Socialistische Jeugd (SJ).
19 juli - 9 aug. 1969	Zomerkamp ANJV.	Jura (Fr.)	Alg.Ned.Jeugdverbond.
aug. 1969	Wereldbijeenkomst jeugd en studenten.	Helsinki	Wereldfed.Dem. Jeugd en Int. Unie van Studenten.
eind aug. 1969	Symposium WFSW.	Praag	World Fed. Scientific Workers.
20 en 21 sept. 1969	Politiek congres SJ.	?	Socialistische Jeugd.
4 oktober 1969	Viering 50-j. bestaan CPN.	Amsterdam	Comm.Partij van Nederland.
10 tot 12 okt. 1969	Int.conf.Eur.Veiligheid.	Wenen	Wereldvrederaad.
25 en 26 okt. 1969	Organisatorisch congres SJ.	?	Socialistische Jeugd.
Oktober 1969	Int.Conf.Eur.Veiligheid.	Rome	Int.Confed. for Disarmament and Peace e.a.
eind okt. 1969	Internationaal congres over de NAVO.	Nederland	NSR en andere Ned. studenten en jeugdorganisaties in samenwerking met IUS.
herfst 1969	Congres FIR.	?	Fédération Int. Rés.
eind nov. 1969	Anti-NAVO-meeting SJ en SVB.	?	Socialistische Jeugd en Studentenvakbeweging.

* nieuw, c.q. aangevuld.